

Thalbiger: Jeg tillod mig ved Sagens første Behandling — da den Bestemmelse i Regjeringsudkastet blev omtalt, ifølge hvilken der paa høist tre Steder kunde udlægges Lodder i Tørvemoser til hvem, der forlangte Saadant — at udtale som min Overbevisning, som jeg ansaae for godtgjort ved min Erfaring, at det vilde være temmelig vigtigt, især for smaa Lodsetere, for Huusmændene, at de under visse Omstændigheder kunde faae udlagt paa tre Steder. Som bekendt indeholdes der i Tørvemoserne ikke alene Tørvessjær og Eng, men ogsaa Noget, som ikke kan bruges til nogen af disse Dele, men som Agerland, hvilket kan være af Bigtighed for de Bedkommende, især smaa Lodsetere. Jeg troer derfor, at det er med velberaad Hu, at Regjeringsudkastet indeholder den Bestemmelse, at der under visse Omstændigheder kan udlægges paa tre Steder. Jeg kan altsaa for mit Bedkommende ikke stemme for Udvalgets Forslag, men maa stemme for Regjeringens Forslag i dette Punkt. Jeg troer heller ikke, at Bestemmelsen, saaledes som den staaer i Regjeringsudkastet, vil blive brugt blot til at tilfredsstille en Lyst til at faae udlagt paa flere Steder, saaledes som Mange besyngte, navnlig da der udtryffelig staaer, at det skal være paa høist tre Steder. Man maa vel lægge Mærke til, at det i Almindelighed er det Bedste at faae den udlagt paa eet Sted, og under visse Omstændigheder paa to; og, naar det i Regjeringens Udcast er sagt, at der kan udlægges paa „høist“ tre Steder, saa vil man jo deraf see, at dette Sidste ikke vil kunne skee med nogen særdeles Lethed, men at der maa tale vægtige og særegne Grunde deraf.

Nørgaard: Jeg kan ikke Andet end være det ærede Udvalg forbunden for dets Behandling af dette Lovudkast, da jeg i dets Betænkning finder flere Bestemmelser, som efter min Mening ere meget bedre end de, der indeholdtes i Udcastet, og hvoraf ogsaa en Deel gaaer i den Retning, som jeg ved Sagens første Behandling tillod mig at omtale. Jeg har vel ikke fundet mig ganske tilfredsstillet ved det Punkt, som findes under a i § 5, der handler om Vandets Afbenyttelse. Det vil være i det

ærede Things Erindring, at jeg omtalte Bigtigheden af Afgang til de Vandsteder, der mulig kunde findes i de omhandlede Eiendomme, til at vande Kreaturer ved. Jeg kan ikke see, at dette Hensyn er taget væsentlig i Betragtning ved Udvalgets Forslag; jeg har imidlertid ikke stillet noget Forslag herom, men skal blot henstille til Udvalgets Overveelse, om ikke i § 5 Punktet a kunde komme til at lyde: „Vandsteders, Vandets Afbenyttelse og Afledning.“ Dette vil jeg blot henstille til Overveelse. Jeg har vel saaledes fundet adskillige gavnlige og rigtige Forslag i endeel af Udvalgets Indstillinger ved § 5; derimod er der ogsaa til samme § 5 foreslaaet et Punkt, hvorefter jeg har tilladt mig at begjære særlig Afstemning, da jeg har fundet Betænknelighed derved og ikke troer, at det er saa ganske rigtigt. Det er det Punkt, der angaaer Udskiftningen af saadanne Moser, der enten heelt omsluttes af anden Mands Jord, eller hvor Tørvemassen og Græsningsretten tilhøre forskellige Eiere, og paa hvilke Lodder Forslaget bestemmer, at der ikke maa opføres Bygninger til Beboelse. Dette har jeg ikke troet at være rigtigt. Naar man ved Udskiftningen tildeeler en Mand en Lod, stor eller lille, saa er det jo muligt, at denne Mand ikke har synderlig anden Jord end denne Moselod, og at han derfor kan ønske at danne sig en Bolig der. Det kaldes vel Tørvjord; men den ærede 7de Landstingsmand for 2den Kreds (Thalbiger) har jo nu tydelig oplyst, at fordi det kaldes Mose eller Tørvjord, kan der være Jord af meget forskjellig Bessaffenhed deriblandt. Man har desuden ogsaa Erfaring for, at saadanne Moser kunne tidligere have været god Tørvjord, men ere i Tidens Løb saaledes udtørrede, at de nu ere usiktede dertil og kunne med større Nytte anvendes til Pløjjord. Man har mange Exempler paa, at smaa Familier bygge sig et Huus paa en saadan Moselod, drive den op og danne sig en Hæringsvei, der endog undertiden udvikler sig saaledes, at de endog der leve under heldige og lykkelige Kaar. Jeg troer ikke, at det vilde være rigtigt, om man i en Lov sagde, at der ikke maatte bygges Huse til Beboelse paa saadanne Lodder, og det er dette Hensyn, der